

INFORME JURÍDIC FINAL

Assumpte: Avantprojecte de llei de modificació del llibre quart del Codi civil de Catalunya per tal de garantir la igualtat de drets i la no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial

Sol·licitant: Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques

1.- ANTECEDENTS

La Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques ha tramès a aquesta Assessoria Jurídica, en data 9 de febrer de 2018, el text de l'Avantprojecte de llei de modificació del llibre quart del Codi civil de Catalunya per tal de garantir la igualtat de drets i la no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial, acompanyat d'una memòria de les observacions i al·legacions presentades en els tràmits de consulta de l'Avantprojecte de llei.

L'esmentat Avantprojecte de llei ha d'ésser sotmès a informe dels serveis jurídics, de conformitat amb el que disposen l'article 36.3 de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern, en relació amb l'article 4.1.a) de la Llei 7/1996, de 5 de juliol, d'organització dels serveis jurídics de l'Administració de la Generalitat de Catalunya.

2.- ANÀLISI JURÍDICA

I. Competència i marc normatiu

L'objecte de l'Avantprojecte de llei és, segons expressa el seu preàmbul, situar les persones amb discapacitat sensorial en igualtat de condicions respecte de les altres persones pel que fa a l'exercici efectiu dels seus drets a l'hora d'atorgar un testament davant notari i de poder intervenir en qualitat de testimoni en l'acte d'atorgament per una altra persona.

De conformitat amb l'article 129 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (en endavant, EAC), correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de dret civil, excepte en les matèries que l'article 149.1.8 de la Constitució atribueix en tot cas a

l'Estat. Aquesta competència inclou la determinació del sistema de fonts del dret civil de Catalunya.

L'article 149.1.8 de la Constitució estableix que l'Estat té competència exclusiva sobre "legislació civil, sens perjudici de la conservació, modificació i desenvolupament dels drets civils, forals o especials allà on n'hi hagi. En qualsevol cas, les regles relatives a l'aplicació i a l'eficàcia de les normes jurídiques, relacions jurídic-civils relatives a les formes del matrimoni, ordenació dels registres i instruments públics, bases de les obligacions contractuals, normes per a resoldre els conflictes de lleis i la determinació de les fonts del Dret, d'acord, en aquest darrer cas, amb les normes del dret foral o especial".

Val a dir que la doctrina constitucional quant a l'articulació de competències, en ordre a la legislació civil, entre l'Estat i les Comunitats Autònomes, va quedar fixada bàsicament en les Sentències del Tribunal Constitucional (en endavant, STC) 88/1993, de 12 de març, i 156/1993, de 6 de maig. Així mateix, la STC 31/2010, de 28 de juny, al seu fonament jurídic 76, va declarar al respecte:

"En cuanto al concepto constitucional de «desarrollo del propio derecho civil, especial o foral», hemos dicho también que «debe ser identificado a partir de la ratio de la garantía autonómica de la foralidad civil» establecida por el art. 149.1.8 CE, de manera que «[l]a Constitución permite, así, que los Derechos civiles especiales o forales preexistentes puedan ser objeto no ya de 'conservación' y 'modificación', sino también de una acción legislativa que haga posible su crecimiento orgánico y reconoce, de este modo, no sólo la historicidad y la actual vigencia, sino también la vitalidad hacia el futuro, de tales ordenamientos preconstitucionales» (STC 88/1993, FJ 3). Ahora bien, «[e]se crecimiento, con todo, no podrá impulsarse en cualquier dirección ni sobre cualesquiera objetos», si bien no cabe duda de «que la noción constitucional de 'desarrollo' permite una ordenación legislativa de ámbitos hasta entonces no normados por aquel Derecho, pues lo contrario llevaría a la inadmisibile identificación de tal concepto con el más restringido de "modificación". El "desarrollo" de los Derechos civiles forales o especiales enuncia, pues, una competencia autonómica en la materia que no debe vincularse rígidamente al contenido actual de la Compilación u otras normas de su ordenamiento. Cabe, pues, que las Comunidades Autónomas dotadas de Derecho civil foral o especial regulen instituciones conexas con las ya reguladas en la Compilación dentro de una actualización o innovación de los contenidos de ésta según los principios informadores peculiares del Derecho foral.» (STC 88/1993, FJ 3)."

Cal, també, fer referència a la STC de 6 de juliol de 2017, que va desestimar el recurs d'inconstitucionalitat interposat pel Govern de l'Estat contra la Llei 19/2015, del 29 de juliol, d'incorporació de la propietat temporal i de la propietat compartida al llibre cinquè del Codi civil de Catalunya, on el Tribunal declara:

"a) El sentido del concepto constitucional "desarrollo" del derecho civil propio "debe ser identificado a partir de la ratio de la garantía autonómica de la foralidad civil que establece [el art. 149. 1.8ª CE]" (STC 88/1993, FJ 3). Sobre este extremo dicha sentencia afirmó que "no cabe aquí olvidar que la posible legislación autonómica en

materia civil se ha admitido por la Constitución no en atención, como vimos, a una valoración general y abstracta de lo que pudieran demandar los intereses respectivos (art. 137 C.E.) de las Comunidades Autónomas, en cuanto tales, sino, más bien, a fin de garantizar determinados Derechos civiles forales o especiales vigentes en ciertos territorios".

Esta vinculación de la noción de "desarrollo" con la garantía constitucional de los "Derechos civiles forales o especiales vigentes en ciertos territorios" y, más en concreto, con el reconocimiento constitucional de "la vitalidad hacia el futuro de tales ordenamientos preconstitucionales" (STC 88/1993, FJ 3) nos da la medida positiva y negativa de su alcance y extensión. De este modo, la noción constitucional de "desarrollo" permite, en positivo, "una ordenación legislativa de ámbitos hasta entonces no normados por aquel Derecho" y, en negativo, "no significa... una competencia legislativa civil ilimitada *ratione materiae*", sino ceñida necesariamente a la regulación de "instituciones conexas con las ya reguladas en la Compilación dentro de una actualización o innovación de los contenidos de ésta según los principios informadores peculiares del Derecho foral" (STC 88/1993, FJ 3).

En conclusión, la competencia legislativa autonómica de desarrollo del derecho civil propio comprende la disciplina de instituciones civiles no preexistentes, siempre y cuando pueda apreciarse alguna conexión con aquel derecho, criterio de la conexión que, según la función que hemos señalado que realiza esta competencia legislativa autonómica, debe ir referido al derecho civil propio en su conjunto, esto es, que se puede verificar respecto de otra institución que sí formase parte del mismo o en relación a los principios jurídicos que lo informan.

b) Por otra parte, la institución o principio jurídico integrante de un derecho civil especial respecto del que se pretenda trazar una conexión que justifique una legislación autonómica innovadora en materia civil, si bien puede estar recogido en cualesquiera normas positivas o consuetudinarias, debe estar vigente al tiempo de promulgarse la Constitución, pues la ratio de esta atribución competencial a las Comunidades Autónomas es la garantía del derecho civil especial o foral que rigiera en su territorio en aquel momento."

D'altra banda, tot i que no es tracta d'una norma competencial, també cal recordar en relació amb el dret civil, que l'article 5 de l'EAC reconeix que l'autogovern de Catalunya es fonamenta també en els drets històrics del poble català, en les seves institucions seculares i en la tradició jurídica catalana, que l'Estatut incorpora i actualitza a l'empara de l'article 2, la disposició transitòria segona i altres preceptes de la Constitució, dels quals deriva el reconeixement d'una posició singular de la Generalitat amb relació, entre altres, al dret civil.

D'acord amb l'article 110 de l'EAC, corresponen a la Generalitat, en l'àmbit de les seves competències exclusives, de manera íntegra, la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva.

Cal recordar que, en exercici de l'avantditada competència exclusiva en matèria de dret civil, ja atribuïda per l'article 9.2 de l'Estatut de 1979, es va endegar un procés d'actualització del dret privat català, el qual va tenir una primera fase que va donar lloc a la Llei 13/1984, de 20 de març, que va establir una sèrie de modificacions en el text de la Llei 40/1960, de

21 de juliol, de la Compilació del Dret Civil de Catalunya, i al Decret legislatiu 1/1984, de 19 de juliol, pel qual s'aprova el Text Refós de la Compilació del Dret Civil de Catalunya.

L'actualització del dret civil de Catalunya va continuar, posteriorment, mitjançant l'instrument tècnic de les lleis especials, per tal de, com es declara al Preàmbul de la Llei 29/2002, de 30 de desembre, de la Primera Llei del Codi civil de Catalunya "anar donant cos a poc a poc a un ordenament jurídic encarcarat i amagrit per la prolongada absència d'institucions legislatives pròpies".

A partir de 1991 el dret civil català va entrar paral·lelament en una tercera fase, la de les codificacions parcials, amb l'aprovació de la Llei 40/1991, de 30 de desembre, del Codi de Successions per causa de mort en el dret civil de Catalunya, i continuada per la Llei 9/1998, de 15 de juliol, del Codi de família, amb la voluntat de recollir, ordenar i sistematitzar la regulació sobre diverses matèries continguda en les lleis especials que s'havien anat promulgant.

Aquest procés codificador va tenir la seva culminació amb la promulgació de la Primera Llei del Codi civil de Catalunya, aprovada per la Llei 29/2002, de 30 de desembre, i amb el qual es pretén recollir en únic text tota la legislació catalana existent, degudament desenvolupada i completada.

La Llei 29/2002, de 30 de desembre, va establir l'estructura del Codi civil. D'acord amb l'article 3 d'aquesta Llei, els llibres que componen el Codi civil de Catalunya són els següents:

- a) Llibre primer, relatiu a les disposicions generals, que inclou les disposicions preliminars i la regulació de la prescripció i de la caducitat (la Llei 29/2002, de 30 de desembre. Primera Llei del Codi civil de Catalunya, va establir l'estructura i la sistemàtica del Codi civil de Catalunya i va aprovar-ne el llibre primer).
- b) Llibre segon, relatiu a la persona i la família, que inclou la regulació de la persona física, les matèries compreses en el Codi de família i les lleis especials d'aquest àmbit (Llei 25/2010, del 29 de juliol, del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família).
- c) Llibre tercer, relatiu a la persona jurídica, que inclou la regulació de les associacions i de les fundacions (Llei 4/2008, de 24 d'abril, la qual va aprovar el llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques).
- d) Llibre quart, relatiu a les successions, que inclou la regulació de les matèries contingudes en el Codi de successions per causa de mort i en les altres lleis especials d'aquest àmbit (Llei 10/2008, de 10 de juliol, del llibre quart del Codi civil de Catalunya, relatiu a les successions).
- e) Llibre cinquè, relatiu als drets reals, que inclou la regulació d'aquesta matèria aprovada pel Parlament (Llei 5/2006, de 10 de maig, del llibre cinquè del Codi civil de Catalunya, relatiu als drets reals).

f) Llibre sisè, relatiu a les obligacions i els contractes, que inclou la regulació d'aquestes matèries, comprnent-hi els contractes especials i la contractació que afecta els consumidors (Llei 3/2017, del 15 de febrer, del llibre sisè del Codi civil de Catalunya, relatiu a les obligacions i els contractes, i de modificació dels llibres primer, segon, tercer, quart i cinquè).

Per últim, hem de fer esment també de la Llei 6/2015, del 13 de maig, d'harmonització del Codi civil de Catalunya.

D'altra banda, el Parlament de Catalunya, va adoptar, en data 25 de maig de 2017, la seva Resolució 683/XI, sobre la igualtat de drets i la no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial (BOPC núm. 426, de 31 de maig de 2017), d'acord amb la qual:

“1. El Parlament de Catalunya insta el Govern a estudiar i presentar la modificació del Codi civil de Catalunya per a fer efectiu el dret de no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial en matèria testamentària. Concretament, l'insta a presentar-li la modificació de l'article 421-10, apartat 2, per a suprimir l'exigència de testimonis en el testament notarial; de l'article 421-14, apartat 5, per a suprimir la prohibició de fer testament tancat, i de l'article 421-11, apartat 2.b, per a suprimir la prohibició dels cecs, els sords i els muts per a poder ser testimonis.

2. El Parlament de Catalunya insta el Govern de la Generalitat a demanar al Govern de l'Estat:

a) La reforma legislativa estatal que faci possible la no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial en matèria matrimonial, i concretament la modificació immediata de l'article 56 del Codi civil espanyol i de l'article 58.5 de la Llei del Registre Civil, per a suprimir l'exigència a les persones amb discapacitat sensorial d'un certificat mèdic que n'acrediti l'aptitud per a prestar el consentiment matrimonial.

b) La reforma normativa estatal que faci possible la no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial en matèria d'atorgament d'escriptures i de documents públics, i també de testaments, i concretament la modificació immediata de l'article 180 del Reglament del Notariat de 1944, per a suprimir l'obligatorietat de la presència de dos testimonis en l'atorgament de documents públics i testaments oberts per part de persones amb discapacitat sensorial i per a introduir l'ús de les noves tecnologies que facilitin a aquestes persones la possibilitat de llegir i signar per elles mateixes els documents, especialment els testaments.”

Pel que fa a les normes de dret civil català en matèria testamentària, i pel que ara interessa, trobem la regulació a l'article 421-1 i següents, això és, al capítol I (els testaments, els codicils i les memòries testamentàries) del títol II (la successió testada) del llibre quart del Codi civil de Catalunya.

En darrer lloc, i quant a la iniciativa legislativa, aquesta correspon, entre d'altres, al Govern de la Generalitat, de conformitat amb allò que disposen l'article 62.1 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i els articles 26.b) i 36.1 de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern.

II. Procediment d'elaboració i tramitació de l'Avantprojecte de llei

El procediment d'elaboració de l'Avantprojecte de llei s'ha d'ajustar a les previsions establertes en el capítol VII (Iniciativa legislativa i potestat legislativa del Govern) del títol II de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern.

Cal tenir present, a més, que la tramitació de l'Avantprojecte de llei ha d'observar les previsions de la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

Així mateix, tenint en compte el moment d'inici del procediment (que s'ha de fixar en el mes de juliol del 2017), cal atènyer-se, així mateix, a les previsions que conté el títol VI (de la iniciativa legislativa i de la potestat per a dictar reglaments i altres disposicions) de la Llei estatal 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, que va entrar en vigor el 2 d'octubre de 2016.

1. Conformació de l'expedient i elaboració de les memòries

a) Quant al procediment que cal seguir en l'elaboració i tramitació dels avantprojectes de llei, és el que s'estableix en l'article 36 de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern.

D'acord amb l'article 36.2 de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, la tramitació d'un projecte de llei requereix l'acord previ del Govern sobre l'oportunitat de la iniciativa i s'inicia a proposta del departament interessat, al qual correspon d'elaborar l'avantprojecte de llei corresponent.

Per Acord del Govern de 25 de juliol de 2017, es va aprovar la **memòria preliminar** de l'Avantprojecte de llei de modificació del llibre quart del Codi civil de Catalunya per tal de garantir la igualtat de drets i la no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial.

Pel que fa a la **competència del Departament de Justícia** per a la tramitació de l'Avantprojecte de llei, d'acord amb l'article 3.10.3 del Decret 2/2016, de 13 de gener, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, correspon al Departament de Justícia l'exercici de les atribucions pròpies de l'Administració de la Generalitat per a la conservació, l'actualització i el desenvolupament del dret civil de Catalunya; i d'acord amb l'article 92.1.a) del Decret 278/2016, de 2 d'agost, de reestructuració del Departament de Justícia, a la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques li correspon exercir les funcions que la legislació vigent atribueix al Departament de Justícia en matèria de dret privat.

b) D'acord amb el que estableix l'article 36 de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, els avantprojectes de llei han d'anar acompanyats d'una memòria general i d'una memòria d'avaluació de l'impacte de les mesures proposades.

L'esmentat precepte indica el contingut mínim que han de tenir la **memòria general** (article 36.3.a)) i la **memòria d'avaluació de l'impacte de les mesures proposades** (article 36.3.b)).

Consten en l'expedient les memòries anteriorment esmentades, relatives a l'Avantprojecte de llei que ara s'informa, de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques, ambdues de data 28 de juliol de 2017.

En data 1 de setembre de 2017, el director general de Dret i d'Entitats Jurídiques va elaborar una memòria general complementària, justificativa, d'una banda, de la no obertura del tràmit de participació ciutadana previst a l'article 69.1 de la Llei 19/2014, i de l'altra, de la supressió de la *vacatio legis* ordinària que estableix l'Avantprojecte de llei.

En data 4 de setembre de 2017, el director general de Dret i d'Entitats Jurídiques va elaborar una nova memòria d'avaluació d'impacte de les mesures proposades.

c) L'article 63.3.c) de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, disposa que l'avantprojecte ha d'anar acompanyat d'una memòria en què constin les consultes formulades, les al·legacions presentades, les raons que han dut a estimar-les o desestimar-les i la incidència de les consultes i les al·legacions en la redacció final de l'avantprojecte de llei.

Consta en l'expedient la **memòria valorativa** de les observacions i les al·legacions presentades en els tràmits de consulta de l'Avantprojecte de llei. En data 5 de febrer de 2018 el director general de Dret i d'Entitats Jurídiques ha elaborat una memòria on s'analitzen i es valoren les observacions i al·legacions formulades a l'Avantprojecte de llei, amb la incorporació de la justificació corresponent de la seva acceptació o no.

2. Tràmit de consulta interdepartamental i informes

a) En data 31 d'agost de 2017, aquesta Assessoria Jurídica va emetre un **informe jurídic preliminar** favorable a l'Avantprojecte de llei, en el qual es van fer diverses observacions tant pel que fa al procediment de tramitació com també al text de l'Avantprojecte, que van ser degudament valorades per la unitat impulsora de la norma, i que van donar lloc a una memòria general complementària i a una nova versió de l'Avantprojecte de llei.

b) Pel que fa a la **consulta interdepartamental**, l'Avantprojecte de llei es va posar en coneixement dels diferents departaments perquè formulessin les observacions que estimessin convenientes, tràmit aquest que es va instrumentar mitjançant el Sistema d'Informació, Gestió i Tramitació dels Documents de Govern (SIGOV), i durant el qual no consta que es formulés cap al·legació. Aquest tràmit va finalitzar amb la presentació de l'Avantprojecte de llei a la sessió corresponent del Consell Tècnic.

L'Avantprojecte de Llei va quedar vist en la sessió del Consell Tècnic de la Generalitat de Catalunya de data 5 de setembre de 2017, per tal de continuar la seva tramitació. Així consta en el certificat emès el 12 de setembre de 2017 pel secretari del Govern de la Generalitat de Catalunya.

c) Quant a l'**informe d'impacte pressupostari**, consten a l'expedient sengles informes favorables de la Direcció General de Pressupostos del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda, el primer, emès en data 16 de juliol de 2017, sobre la Proposta d'acord del Govern pel qual s'aprova la memòria preliminar de l'Avantprojecte, i el segon, de data 1 de setembre de 2017, sobre l'Avantprojecte de Llei.

d) En data 29 de setembre de 2017, l'Institut Català de les Dones ha emès el preceptiu **informe d'impacte de gènere**. L'informe és favorable i conté una recomanació de modificació de diversos termes que consten a l'Avantprojecte de Llei, que ha estat analitzada i justificada la seva no adopció per la unitat impulsora a la memòria valorativa de 5 de febrer de 2017, "tenint en compte" afirma la memòria "que l'Avantprojecte de Llei modifica el llibre quart del Codi civil de Catalunya, es fa necessari mantenir la tècnica legislativa emprada en tot el Codi per tal de dotar-lo de coherència i harmonia".

e) Consta a l'expedient una Nota, de 17 d'octubre de 2017, de la Secció d'Harmonització de la **Comissió de Codificació de Catalunya**, amb diverses propostes de modificació del text de l'Avantprojecte de Llei, suggeriments que han estat analitzats a la memòria valorativa de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques. Al respecte, com ja es va recordar a l'informe jurídic preliminar, d'acord amb el Decret 395/2011, de 27 de setembre, la Comissió de Codificació de Catalunya és l'òrgan col·legiat adscrit al departament competent en matèria de dret civil que té per objecte l'elaboració de propostes de revisió, actualització i desenvolupament del dret privat de Catalunya, en especial del dret civil (article 1).

f) Pel que fa a l'informe de la **Comissió de Govern Local de Catalunya** i als dictàmens del **Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya** i de la **Comissió Jurídica Assessor**a, entenem que no s'ha de demanar a aquests òrgans que els emetin, com ja es va posar de manifest a l'informe jurídic preliminar de 31 d'agost de 2017.

g) De conformitat amb l'article 8.1.a) del Reglament del Consell Tècnic, aprovat pel Decret 413/2011, de 13 de desembre, el **Consell Tècnic** ha d'examinar i deliberar sobre els avantprojectes de Llei, amb caràcter previ a la seva aprovació per part del Govern com a projectes de Llei (apartat IV A) Informes previs a l'elevació al Govern sobre Avantprojectes de Llei).

Finalment, d'acord amb l'article 36.5 de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, correspon al titular o la titular del departament que ha elaborat un avantprojecte de Llei de sotmetre'l a la consideració del Govern, el qual pot decidir dur a terme nous tràmits abans d'aprovar-lo com a projecte de Llei, i d'acord amb l'article 36.6 de la dita Llei, un cop aprovat un projecte de Llei, el Govern ha de trametre'l al Parlament, acompanyat amb tota la documentació annexa.

3. Participació ciutadana i transparència

a) Audiència i informació pública

Quant als tràmits d'audiència i informació pública, l'article 36.4 de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, preveu que el departament encarregat de l'elaboració d'un avantprojecte de llei el pot sotmetre a informació pública o a audiència de les entitats que tinguin encomanada per llei la defensa d'interessos que es podrien veure afectats per l'entrada en vigor de la llei, i que el termini d'informació o d'audiència no pot ésser inferior a quinze dies. Aquests tràmits també estan previstos en l'article 133.3 de la Llei 39/2015, sens perjudici de la possibilitat de prescindir-ne en el cas de normes organitzatives, normes pressupostàries o quan raons greus d'interès general ho justifiquin (article 133.4).

Pel que fa al tràmit d'audiència, per ofici del director general de Dret i d'Entitats Jurídiques, de 18 de setembre de 2017, es va trametre l'Avantprojecte de llei al Col·legi de Notaris de Catalunya, sense que consti a l'expedient que el referit Col·legi hagi presentat al·legacions, com també posa de manifest la memòria valorativa de 5 de febrer de 2018.

Quant al tràmit d'informació pública, per Edicte de 13 de setembre de 2017, es va sotmetre a informació pública l'Avantprojecte de llei de modificació del llibre quart del Codi civil de Catalunya per tal de garantir la igualtat de drets i la no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial (DOGC núm. 7458, de 20.9.17).

Consten en l'expedient de tramitació de l'Avantprojecte de llei els certificats dels Serveis Territorials del Departament de Justícia de Tarragona, Girona i les Terres de l'Ebre, de conformitat amb els quals no s'ha presentat cap al·legació als Serveis Territorials esmentats durant el període d'informació pública de l'Avantprojecte de llei. Cal fer notar, però, que no consta incorporat a l'expedient el certificat del Serveis Territorials de Lleida, caldria esmenar aquesta mancança.

b) Transparència i tràmit de participació ciutadana de l'article 69.1 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre

D'acord amb la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, en aplicació del principi de transparència, l'Administració ha de fer pública la informació relativa a les decisions i actuacions amb rellevància jurídica, entre les quals s'inclouen els procediments normatius en curs, amb indicació de l'estat de la tramitació en què es troben, així com les memòries i els documents justificatius de la tramitació dels projectes o avantprojectes normatius i els diversos textos de les disposicions (articles 10.c) i d) i 69.2).

Com ja es va apuntar en l'informe jurídic preliminar de 31 d'agost de 2017, al llarg de la tramitació de l'Avantprojecte de llei s'han d'observar les previsions de la Llei 19/2014, de 29 de desembre. En aquest punt, s'ha comprovat que l'expedient corresponent a aquest Projecte d'ordre es pot consultar a la pàgina web http://justicia.gencat.cat/ca/departament/Normativa/normativa_en_tramit/.

La documentació del Portal s'ha actualitzat al llarg de la tramitació de l'Avantprojecte de llei, amb la indicació de l'estat de tramitació.

D'altra banda, l'article 69.1 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, preveu que: "Les persones tenen el dret de participar, per mitjà de la presentació de propostes i suggeriments, en les iniciatives normatives que promou l'Administració pública. Aquest dret es pot exercir amb relació a les iniciatives normatives en què, per la importància que tenen o per la matèria que regulen, l'Administració pública considera pertinent obrir aquest procés participatiu des de l'inici de la tramitació del procediment administratiu".

Quant a aquest tràmit de participació ciutadana, en l'informe jurídic preliminar de 31 d'agost de 2017 vam fer notar que no constava en la memòria general cap menció a la valoració preceptiva de la pertinència d'obrir un procés participatiu inicial, d'acord amb el que preveu l'article 69 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre. En l'esmentat informe jurídic vam recordar que la Comissió Jurídica Assessora ha insistit reiteradament en la necessitat de dur a terme aquesta valoració en el moment inicial de tota iniciativa normativa (entre d'altres, dictàmens 224/2016, 241/2016, 30/2017 i 57/2017).

Respecte d'aquesta qüestió, la unitat impulsora del projecte normatiu va elaborar, en data 1 de setembre de 2017, una memòria general complementària manifestant que "es pot prescindir d'aquest tràmit pels mateixos motius que justifiquen que s'hagi prescindit del tràmit de consulta ciutadana prèvia previst a l'article 133 de la Llei 39/2015, de l'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques i que són els següents: l'Avantprojecte de llei no té un impacte significatiu en l'activitat econòmica, ja que no imposa càrregues de tipus econòmics als subjectes destinataris, ni els imposa obligacions rellevants sinó que, ben al contrari, suprimeix traves perquè les persones amb discapacitats sensorials puguin dur a terme determinats actes de naturalesa successòria; el seu objectiu és, per tant, posar fi a la discriminació que les persones esmentades pateixen en aquest àmbit i situar-les en el mateix pla d'igualtat que correspon a les persones que no tenen discapacitats sensorials. Així mateix, la iniciativa dona resposta a la Resolució 683/XI, de 25 de maig de 2017, del Parlament de Catalunya, que insta el Govern a estudiar i presentar la modificació del Codi civil de Catalunya per fer efectiu el dret de no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial en matèria testamentària."

c) Consulta pública prèvia i altres exigències procedimentals de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre

Pel que fa a la consulta pública prèvia que disposa l'article 133.1¹ de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, cal tenir en compte que l'apartat 4 del mateix article preveu diverses

¹ L'article 133.1 de la Llei 39/2015 estableix:

"Amb caràcter previ a l'elaboració del projecte o avantprojecte de llei o de reglament, s'ha de substanciar una consulta pública, a través del portal web de l'Administració competent en la qual s'ha de demanar l'opinió dels subjectes i de les organitzacions més representatives potencialment afectats per la futura norma sobre:

a) Els problemes que es pretenen solucionar amb la iniciativa.
b) La necessitat i oportunitat de la seva aprovació.

excepcions a l'obligació de la referida consulta pública prèvia, com també de l'audiència i informació pública; així: "Es pot prescindir dels tràmits de consulta, audiència i informació públiques que preveu aquest article en el cas de normes pressupostàries o organitzatives de l'Administració General de l'Estat, l'Administració autonòmica, l'Administració local o de les organitzacions que en depenen o hi estan vinculades, o quan concorrin raons greus d'interès públic que ho justifiquin".

Com apunta la memòria general: "l'Avantprojecte de llei no té un impacte significatiu en l'activitat econòmica, ja que no imposa cap càrrega de tipus econòmic als subjectes destinataris; tampoc no els imposa obligacions rellevants sinó que, ben al contrari, suprimeix traves per dur a terme determinats actes de naturalesa successòria que resultaven discriminatòries envers el col·lectiu de persones amb discapacitats sensorials; i, finalment, no constitueix una regulació completa de la matèria, sinó que se circumscriu a operar les modificacions puntuals necessàries, dins del Codi civil de Catalunya, per tal de fer efectiu el dret de no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial. Així mateix, no es considera procedent efectuar el tràmit de consulta pública prèvia sobre l'oportunitat i necessitat d'aquest Avantprojecte de llei, atès que el seu objectiu és posar fi a la discriminació que les persones amb discapacitat sensorial pateixen a l'hora de realitzar actes de naturalesa successòria i, així, situar-les en el mateix pla d'igualtat que correspon a les persones que no tenen discapacitats sensorials."

D'altra banda, l'article 132 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, estableix que, anualment, les administracions públiques han de fer públic un pla normatiu que contingui les iniciatives legals o reglamentàries que s'hagin d'elevat per a la seva aprovació l'any següent (apartat 1), i que una vegada aprovat, el pla anual normatiu s'ha de publicar al portal de la transparència de l'Administració pública corresponent (apartat 2).

Quant a la referida planificació normativa, la Comissió Jurídica Assessora ha assenyalat que: "En la hipòtesi que un projecte de disposició reglamentària no es contingui en el pla normatiu esmentat, l'Administració corresponent tindrà l'obligació de justificar la necessitat de l'aprovació de la norma i, a més, l'obligació d'explicitar els motius pels quals aquesta iniciativa normativa no es troba prevista en el pla anual. La memòria d'avaluació d'impacte normatiu es configura com un lloc idoni per a contenir aquesta motivació" (Dictamen 151/2017, d'1 de juny).

Pel que fa a l'Avantprojecte de llei, es constata que no està inclòs en el pla normatiu anual corresponent al 2017. Al respecte, com ja vam dir a l'informe jurídic preliminar, hem de tenir present que amb la norma projectada es dona compliment a una Resolució del Parlament de Catalunya adoptada el mateix any 2017, i així ho indica el propi preàmbul de l'Avantprojecte de llei "Amb aquesta iniciativa, el Govern dona compliment a la Resolució 683/XI, de 25 de maig de 2017, del Parlament de Catalunya, sobre la igualtat de drets i la no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial, mitjançant la qual el Parlament va instar el Govern a estudiar i presentar la modificació del Codi civil de Catalunya per a fer efectiu el dret de no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial en matèria testamentària."

c) Els objectius de la norma.

d) Les possibles solucions alternatives reguladores i no reguladores."

III. Contingut de l'Avantprojecte de Llei

L'objecte de l'Avantprojecte de Llei és, d'acord amb el que indica l'exposició de motius: “en primer lloc, suprimir les expressions recollides en el Codi civil de Catalunya que identifiquen les persones com sordes, cegues o mudes, perquè la seva desaparició pot contribuir a eliminar l'estigmatització que deriva d'aquesta discapacitat, que, com és obvi, és susceptible d'una ampla gradació i classificació segons els casos. I, en segon lloc, la llei té per objecte eliminar les restriccions que el Codi estableix a les persones amb discapacitat sensorial a l'hora de realitzar actes de naturalesa successòria i situar-les en el mateix pla d'igualtat que el que correspon a les persones que no tenen discapacitats sensorials quan volen atorgar testament i ordenar les últimes voluntats, o bé quan intervenen com a testimonis en l'atorgament d'un testament aliè.”.

Pel que fa a l'estructura i contingut de l'Avantprojecte de Llei, aquest consta d'una exposició de motius, 4 articles, una disposició addicional i una disposició final.

L'**exposició de motius** de l'Avantprojecte de Llei fa referència a les raons que justifiquen aquesta iniciativa legislativa.

Així mateix, en relació amb la justificació, cal tenir present que l'article 129.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, imposa l'exercici de la iniciativa legislativa “d'acord” amb els principis de bona regulació que s'hi enumeren: principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència i eficiència. Aquest mateix precepte legal afegeix que “en l'exposició de motius” de l'avantprojecte de Llei “ha de quedar prou justificada la seva adequació als principis esmentats”.

L'exposició de motius de l'Avantprojecte de Llei que ens ocupa compleix aquests requeriments, i després de detallar la justificació i la finalitat de la norma, afirma: “Del mateix contingut de la Llei es desprèn la seva adequació als principis de bona regulació de l'article 129.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, que es concreten en els principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència i eficiència. En aquest sentit, es tracta d'una norma necessària per donar compliment al mandat de la Resolució 683/XI, de 25 de maig de 2017, del Parlament de Catalunya, i per dotar de seguretat jurídica les persones amb discapacitat sensorial respecte dels seus drets successoris. Atès el criteri de proporcionalitat, s'han modificat estrictament aquells preceptes del llibre quart del Codi civil de Catalunya per tal d'equiparar els drets de les persones discapacitades i aquesta modificació s'ha dut a terme per mitjà d'una llei atès el rang de la norma que es modifica, amb la finalitat que la regulació assoleixi l'eficàcia i eficiència preteses”.

L'**article 1**, “Testament atorgat per una persona amb discapacitat sensorial”, modifica l'article 421-8 del Codi civil de Catalunya. D'acord amb la redacció proposada: “Si el testador té una discapacitat sensorial en el moment d'atorgar testament, el notari ha d'aplicar el que estableix aquest Codi i, de forma supletòria, la legislació notarial”. És a dir, es modifica la manera com es refereix el Codi als testadors que pateixen una

discapacitat temporal (suprimint al referència a “si el testador és cec, sord, mut o sordmut o per qualsevol altra raó és sensorialment discapacitat...”) i s'estableix l'aplicació, en primer lloc, del que estableix el Codi civil de Catalunya i, de forma supletòria, la legislació notarial.

L'**article 2** porta per títol “Testimonis” i modifica l'apartat 2 de l'article 421-10 del Codi civil de Catalunya, per suprimir l'exigència de testimonis en el testament notarial quan el testador sigui cec o sord.

L'**article 3** es refereix a la “Idoneïtat dels testimonis” i es modifica l'article 421-11 del Codi civil de Catalunya per suprimir, a l'apartat 2, la prohibició dels cecs, sords i els muts per a poder ser testimonis.

L'**article 4**, “Redacció del testament tancat” modifica l'apartat 5 de l'article 421-14 del Codi civil de Catalunya, per suprimir la prohibició dels cecs d'atorgar un testament tancat.

La **disposició addicional** es refereix al “Tractament del gènere en les denominacions referides a les persones”, tot establint que en aquesta Llei, s'entén que les denominacions en gènere masculí referides a les persones inclouen dones i homes, llevat que del context se'n dedueixi el contrari.”

Val a dir, com ja es posà de manifest a l'informe jurídic preliminar, que aquesta disposició addicional conté un recordatori (com també ho ha fet la disposició addicional segona de la Llei 10/2017, del 27 de juny, de les voluntats digitals i de modificació dels llibres segon i quart del Codi civil de Catalunya) de la previsió que ja es troba recollida en el Codi civil de Catalunya (article 7 de la Llei 29/2002, del 30 de desembre, primera Llei del Codi civil de Catalunya).

La **disposició final** fixa l'entrada en vigor de la Llei l'endemà d'haver estat publicada al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, és a dir, no se ceneix a la *vacatio legis* ordinària de vint dies que estableix l'article 111-10 del propi Codi civil de Catalunya. En aquest punt la memòria general complementària justifica la immediata entrada en vigor de la Llei.

3.- CONCLUSIONS

Primera.- Examinat l'expedient de tramitació l'Avantprojecte de Llei de modificació del llibre quart del Codi civil de Catalunya per tal de garantir la igualtat de drets i la no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial, aquesta Assessoria Jurídica ha comprovat que s'ajusta a la legalitat vigent i s'ha seguit la tramitació establerta a la Llei 26/2010, del 26 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya, la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, i la Llei estatal 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, sens perjudici que es tinguin en consideració les observacions realitzades en aquest informe.

Segona.- Analitzat l'Avantprojecte de llei de modificació del llibre quart del Codi civil de Catalunya per tal de garantir la igualtat de drets i la no discriminació de les persones amb discapacitat sensorial, aquesta Assessoria Jurídica l'informa favorablement.

Barcelona, (a la data que consta a la signatura electrònica)

CPISR-1
Maria
Adelaida
Gonzalez
Agudo

Firmado digitalmente por CPISR-1
Maria Adelaida Gonzalez Agudo
Nombre de reconocimiento (DN):
c=ES, o=Departament de la
Presidència, ou=GABINET JURIDIC
DE LA GENERALITAT, ou=Serveis
Públics de Certificació CPISR-1,
ou=Vegeu https://
www.catcert.cat/verCPISR-1 (c)03,
sn=Gonzalez Agudo,
givenName=Maria Adelaida,
serialNumber=35100119A,
cn=CPISR-1 Maria Adelaida
Gonzalez Agudo
Fecha: 2018.02.20 13:51:45 +01'00'

Adelaida González Agudo
Advocada de la Generalitat
Assessoria Jurídica

Firmado digitalmente por CPISR-1
C Carles Miquel Garcia Rojo
Fecha: 2018.02.20 13:59:33 +01'00'

Carles Miquel Garcia Rojo
Advocat de la Generalitat
Cap de l'Assessoria Jurídica

Ref: AJ aga 17D188